

Михаил Георгиев

Легендата за Рома

Песента се носеше някъде от ниското. Вечерният полъх я поемаше и я отнасяше към залеза, който сякаш бе спрял, за да даде още малко сили на несретниците, които бяха поели дългия път към щастието.

Катунът беше спрял до реката. Шатрите се разпъваха по поляната. Здрачът беше наблизил и всички бързаха, за да седнат около огъня и отпочинат. Най-нетърпеливи бяха децата. Те обичаха този момент, защото истинските игри едва сега започваха. Огньовете бяха запалени. От всички страни прииждаха на групи уморени от дългия и прашен път мъже и жени и сядоха около най-големия огън. Из въздуха се носеха весели закачки и кръшен момински смях. Песни огласяваха цялата поляна. Виното се лееше и всеки вдигаше чашата си без наздравица и покана. Някой се провикна:

– Стига с тези песни! Нека чуем песента на Кали!

– Хайде, Калие, изпей онази тъжна песен!

Всички обърнаха поглед към Кали. Струните на китарата се разляха. Кали запя с тъжен глас бавна и лирична песен. След нея запяха и други. Многогласието и китареният звън сякаш излизаха от недрата на земята. Огънят ставаше все по-силен и като че се опитваше да докосне небето. Песента се носеше из въздуха. Вечерният полъх я поемаше и я отнасяше към залеза, който сякаш бе спрял, за да чуе песента на несретниците, щастливи с нея. Катунът се сля с нощта.

Яшко беше седнал малко встрани от огъня. Гледаше неопределено някъде в тъмното. Огънят се оглеждаше в големите му черномаслинени очи и от време на време въздишаше замечтано. В катуна Яшко го смятаха за малко налудничав. По-старите хора казваха за него, че странни мисли се въртели из главата му. Други пък го смятаха за най-добрия разказвач и че с него дългият път не се усеща.

Кали го забеляза и се приближи до него. Седна, помълча, почувства се неловко и подхвана разговор.

– Знаеш ли, Яшко, винаги съм се опитвала да разбера защо си толкова странен. Понякога ми се струва, че си много самотен, а понякога безкрайно щастлив в мислите си.

Яшко обърна погледа си към Кали. Отвори широко очи и на шега попита:

– Защо, Кали? Странните не ти ли харесват?

Калие се намръщи. Не изглеждаше доволна от въпроса на Яшко и му се сопна.

– Не си прави шега с тези неща, Яшко! Аз зная, че харесваш Коцана, а и мен има кой да ме хареса. Моля те, не ме карай да съжалявам, че дойдох да си побъбрим. Знаеш колко много обичам да ми разказваш от онези неписани истории за рома. Понякога не ни е стигала и нощта.

– Разбирам – каза Яшко, усещайки за какво става дума.

Кали се отпусна, въздъхна облекчено и каза:

– Яшко, разказвал си ми много истории, но никога за самото начало. За първия, който се е пръкнал в това племе. Яшко се замисли, погледна към звездите.

– Виж, Калие, първият не е в това племе, а и никой не може да каже в кое е бил, защото племената на рома по света са много. Ето, погледни нагоре към небето, племената на рома са като звездите. Оттук те се виждат много и съвсем наблизо една до друга, а всъщност колкото по-високо и по-близо отиваш до тях, ти ще видиш, че те са пръснати по небосклона на малки звездни групи.

Кали погледна към небето и каза:

– Да, вярно, но разликата между рома и звездите е в това, че всички звезди изгряват на едно и също място всяка вечер, а ромите всяка вечер палят огньовете си на различни места.

– Това е така – каза Яшко, – защото едно от проклятията на онзи, който създал първия ром, е било такова...

Кали го прекъсна:

– Какво, да не би да искаш да кажеш с това проклетие, че този, дето е създал първия, е бил някой проклетник?!

– Не. Просто трябва да ти разкажа всичко, за да разбереш.

Яшко легна на тревата и се изпъна. Сложи ръце под главата си и продължи разказа си, гледайки към звездите. Кали сви краката си, подпря

глава на ръцете си, сякаш беше готова да слуша цяла вечност. Нощта неусетно ги беше обгърнала и всичко наоколо беше потънало в мрак и тишина. Единствено будни бяха пазачите на конете, седнали край притихналите огънове. Игрите и закачките отдавна спяха дълбокия си сън. Носеше се само песента на щурците.

Легендата

НЯКОГА, може би преди хиляди години, когато по върховете на големите планини живеели боговете, а по полята и горите – щастливи и безгрижни хора, когато всички деца се раждали в мир и свободни, на върха на най-високата планина в един голям и много красив стъклено-кристален замък, откъдето можело да се види всяко земно кътче, живеели цар Баба и царица Дай.

Най-голямото щастие на цар Баба и царица Дай били трите им красиви като звездици дъщери и един малък син на име Ром. Призванието, което им било отредило небето и боговете, не било никак леко. Те трябвало при раждане на дете, където и да било по земята, до четиридесетия му ден да го орисат и предначертаят живота му. По света се раждали много деца, но момичетата успявали да идат при всички. Не им оставало време да починат и да се видят с малкото си братче, което толкова много им завиждало, че били винаги заедно и все на път, че се срещали с толкова много хора. Момчето чувало толкова много разкази за хората, че тайно мечтаело да се срещне някога с тях. Да, но съдбата на Ром, отредена от боговете, била такава, че не бивало да се среща с хората, защото щял да им донесе нещастие.

Не минало много време и Ром подготвил таен план за напускане на замъка. В една лятна гореща нощ той взел най-бързия кон на баща си и препуснал към земния рай – към хората. Пътувал дълго, минал през много гори и поля, пресякъл дори Средиземно море и стигнал величествения град Александрия. Там той срещнал едно много красиво момиче, в което се влюбил и му предложил сърцето си. Любовта им била толкова голяма, че дори и не разбрали заклинанията, които се изсипали в една съдбовна за тях нощ.

Цар Баба бил разярен, разбирайки за бягството на сина си Ром, и в тази нощ от небето се изсипали поройни дъждове и гръмотевици и заедно

с тях се носели заклинанията. Майчиното сърце на царица Дай било съкрушено. Обляна в сълзи, след всяко заклинание на цар Баба изпращала по едно добро заклинание за сина си.

Цар Баба: – И никога да няма място под слънцето за тях и поколенията им напред.

Царица Дай: – И да бъдат много щастливи.

Цар Баба: – И никой да не разбира езика им по света.

Царица Дай: – И с пророчество хляба да си изкарат.

Цар Баба: – И по прашни пътища да ходят и покрив над главата си да нямат.

Царица Дай: – И хубаво да пеят и най-хубавите танци да са техни.

Цар Баба: – Гонени отвсякъде да бъдат и хляба си да крадат.

Царица Дай: – Най-весели по нрав да бъдат.

Цар Баба: – Голи и боси да се скитат и нищо по света да не познаят. Орисах ви аз, Царят на орисниците, и това да е съдбата ви, защото, сине мой, ти не послуша волята на боговете.

Царица Дай: – Орисах ви аз, Царицата на орисниците, знайте, че моята любов ще ви закриля по пътищата тежки, че всеки дъжд са моите сълзи, че слънцето е моята усмивка, навсякъде ще бъда с вас.

И тръгнал Ром със своята любима по дългите и прашни пътища. Вървейки един ден, на пътя намерил една китара. Взел я и засвирил. В звуците той чувал гласа на майка си. И в този миг заръмбял ситен дъждец.

Откъде дошла китарата, така и никой не разбрал. Останала песента на Ром, която посветил на своята любима:

Пътища направих, за да те намеря,
и реки от сълзи.

Търся, търся едно момиче
натезаха ми очите.

Красива и малка като цвете
в душата си те нося.

Яшко въздъхна тежко, погледна към небето и каза:

– Хей, цар Баба, ако си все още там, на най-високия връх на планината, в стъклено-кристалния замък, искам да ти кажа, че ние сме щастливи! Махна с глава и заби поглед в земята и през зъби каза:

– И малко нещастни...

Кали го гледаше странно учудено. Попита страхливо:

– Яшко, чуваш ли ме, Яшко? Откъде знаеш всичко това?

– Разказа ми го старата китара на дядо – отговори през сълзи Яшко.

Чуваха се само щурците и звън на китара. Огньовете отдавна бяха изгаснали. Пазачите на коне бяха заспали. Из въздуха се носеше мирис на идваща буря.

Черни пътища, бедни роми
в тежки нощи пеят,
играт момичета, плачат жени
препускат коне, огньовете горят.
Минава си циганското лято,
зимата по пътищата ги сварва.
О, Боже, Боже, дай им още малко топлина.
Щастие да намерят,
циганска голяма къща да направят.

Източник:

<http://www.znam.bg>

Материала подготвиха: Надя Косева и Десислава Бейска

Провери: Диляна Гаджева